

Zakon o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje

Sadržaj

- I. OPĆE ODREDBE
- II. ZAŠTITNE MJERE
- III. INFORMIRANJE I EVIDENCIJA PODATAKA
- IV. ZAVRŠNA ODREDBA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet Zakona

(1) Ovim Zakonom uređuju se zaštitne mjere protiv očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka u građanskim i trgovačkim stvarima pokrenutih protiv fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje.

(2) Ovaj Zakon primjenjuje se i na sudske postupke iz stavka 1. ovoga članka s prekograničnim implikacijama.

(3) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na porezne, carinske, upravne stvari ni na odgovornost države za djelovanje ili propuste u okviru izvršavanja državne vlasti, na kaznene stvari ili arbitražu.

Članak 2.

Prijenos propisa Europske unije

Ovim Zakonom u hrvatski pravni sustav prenosi se Direktiva (EU) 2024/1069 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje od očito neosnovanih tužbi ili zlonamjernih sudskih postupaka (»strateške tužbe usmjerene protiv javnog djelovanja«) (SL L 2024/1069, 16. 4. 2024.).

Članak 3.

Bilateralne i multilateralne konvencije i sporazumi

Odredbe ovoga Zakona ne utječu na primjenu bilateralnih i multilateralnih konvencija i sporazuma između treće zemlje i Republike Hrvatske, odnosno Europske unije sklopljenih prije 6. svibnja 2024.

Članak 4.

Pojmovi

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. javno djelovanje znači davanje bilo koje izjave ili obavljanje bilo koje aktivnosti fizičke ili pravne osobe pri ostvarivanju prava na slobodu izražavanja i informiranja, slobodu umjetnosti i znanosti ili slobodu okupljanja i udruživanja te bilo koje pripremne, potporne ili pomoćne aktivnosti izravno povezane s time, a koje se odnose na pitanje od javnog interesa

2. pitanje od javnog interesa znači svako pitanje koje utječe na javnost u tolikoj mjeri da javnost za njega može imati legitiman interes u područjima kao što su:

- temeljna prava, javno zdravlje, sigurnost, okoliš ili klima
- aktivnosti fizičke ili pravne osobe koja je javna osoba u javnom ili privatnom sektoru
- pitanja koja razmatra zakonodavno, izvršno ili pravosudno tijelo ili pitanja koja se razmatraju u okviru bilo kojeg drugog službenog postupka
- optužbe o korupciji, prijeveri ili o bilo kojem drugom kaznenom djelu ili o prekršajima u vezi s time
- aktivnosti čiji je cilj zaštita vrijednosti sadržanih u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji, uključujući zaštitu demokratskih procesa od neopravdanog uplitanja, osobito borbom protiv dezinformacija

3. zlonamjerni sudski postupci protiv javnog djelovanja su sudski postupci koji nisu pokrenuti radi stvarnog isticanja ili ostvarivanja prava, nego čija je glavna svrha sprječavanje, ograničavanje ili sankcioniranje javnog djelovanja, pri čemu se često iskorištava neravnoteža moći između stranaka i kojima se nastoje ostvariti neosnovane tužbe. Naznake takve svrhe uključuju na primjer sljedeće:

a) ako tužitelj pokušava iskoristiti neravnotežu moći, kao što je njegova financijska prednost, politički ili društveni utjecaj ili pokušava vršiti pritisak na tuženika

b) nerazmjerna, prekomjerna ili nerazumna priroda tužbenog zahtjeva ili njegova dijela, uključujući prekomjernu vrijednost spora

c) postojanje više postupaka povezanih sa sličnim pitanjima koje je pokrenuo tužitelj ili s njim povezani subjekti

d) zastrašivanje, uznemiravanje ili prijetnje od strane tužitelja ili njegovih zastupnika, prije ili tijekom sudskog postupka, kao i slično ponašanje tužitelja u sličnim ili paralelnim predmetima

e) zloupotreba postupovnih taktika, kao što su odgađanje postupka, prijevarno ili zlonamjerno biranje najpovoljnije nadležnosti ili odustajanje od tužbe, u zloj vjeri, u kasnijoj fazi postupka

4. fizičke i pravne osobe uključene u javno djelovanje su, među ostalima, novinari, izdavači, medijske organizacije, prijavitelji nepravilnosti, branitelji ljudskih prava kao i organizacije civilnog društva, nevladine organizacije, sindikati, umjetnici, istraživači i članovi akademske zajednice

5. predmet s prekograničnim implikacijama je predmet u kojem jedna od stranaka postupka nema prebivalište odnosno boravište ili sjedište u istoj državi kao i sud pred kojim je postupak pokrenut odnosno ako se svi ostali elementi relevantni za predmet ne nalaze samo u državi suda pred kojim je pokrenut postupak, pri čemu se prebivalište odnosno boravište ili sjedište stranaka postupka utvrđuje u skladu s Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinaka)

6. strane sudske odluke su odluke država koje nisu države članice Europske unije.

(2) Izrazi u ovom Zakonu koji imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 5.

Primjena odredbi pravila parničnoga postupka

Na pitanja postupka koja nisu uređena odredbama ovoga Zakona primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak.

II. ZAŠTITNE MJERE

Članak 6.

Postupovna jamstva

(1) Postupovna jamstva kojima se štite prava fizičkih i pravnih osoba uključenih u javno djelovanje protiv kojih je pokrenut zlonamjerni sudski postupak su:

a) osiguranje procijenjenih troškova postupka

b) rano odbijanje očito neosnovanog tužbenog zahtjeva

c) naknada troškova postupka

d) novčane kazne i druge sankcije.

(2) Sud će uvijek obratiti osobitu pozornost na potrebu hitnog postupanja po postupovnim jamstvima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 7.

Sudjelovanje trećih osoba

(1) U zlonamjernim sudskim postupcima protiv javnog djelovanja može se kao umješač na strani osoba uključenih u javno djelovanje pridružiti pučki pravobranitelj te organizacije, ustanove, udruge ili druge fizičke ili pravne osobe koje se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom i promicanjem prava osoba uključenih u javno djelovanje, a imaju legitiman interes.

(2) Sud će dopustiti sudjelovanje umješača iz stavka 1. ovoga članka samo uz pristanak osoba uključenih u javno djelovanje.

Članak 8.

Osiguranje procijenjenih troškova postupka

(1) Sud može na obrazloženi zahtjev fizičke ili pravne osobe protiv koje se vodi zlonamjerni sudski postupak protiv javnog djelovanja naložiti tužitelju da položi osiguranje procijenjenih troškova postupka koje bi morao nadoknaditi ako ne uspije s tužbom.

(2) Fizička ili pravna osoba protiv koje se vodi zlonamjerni sudski postupak protiv javnog djelovanja dužna je obrazloženi zahtjev iz stavka 1. ovoga članka postaviti u odgovoru na tužbu.

(3) Ako postoje elementi koji upućuju na to da je postupak zlonamjerni, u rješenju kojim se usvaja zahtjev za osiguranje procijenjenih troškova postupka sud određuje novčani iznos osiguranja i rok od osam dana u kojem se osiguranje mora dati te upozorava tužitelja na posljedice koje zakon predviđa, ako ne bude dokazano da je osiguranje dano u određenom roku.

(4) Pri odlučivanju o osiguranju procijenjenih troškova postupka sud će uzeti u obzir da iznos koji je tužitelj dužan položiti kao osiguranje procijenjenih troškova postupka ne ograničava tužiteljevo pravo na pristup sudu.

(5) Ako tužitelj ne uplati osiguranje procijenjenih troškova postupka u roku od osam dana, smatrat će se da je povukao tužbu.

Članak 9.

Rano odbijanje tužbenog zahtjeva

(1) Ako tuženik prigovori da se protiv njega vodi zlonamjerni sudski postupak protiv javnog djelovanja, sud je dužan najprije odlučiti o tom prigovoru na temelju uspjeha dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva.

(2) Fizička ili pravna osoba protiv koje se vodi zlonamjerni sudski postupak protiv javnog djelovanja dužna je obrazloženi prigovor iz stavka 1. ovoga članka s dokazima na kojima temelji prigovor iznijeti u odgovoru na tužbu.

(3) Teret dokaza osnovanosti tužbenog zahtjeva je na tužitelju koji je dužan obrazložiti tužbeni zahtjev kako bi sud mogao ocijeniti je li on očito neosnovan.

(4) Tužitelj se može u roku od osam dana od dana dostave odgovora na tužbu, u podnesku predanom sudu, očitovati i iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđenje iznesenih činjenica.

(5) Fizička ili pravna osoba protiv koje se vodi zlonamjerni sudski postupak može se u roku od osam dana od dana dostave podneska iz stavka 4. ovoga članka očitovati i iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje prethodno iznesene prigovore i zahtjeve te predložiti dokaze potrebne za utvrđenje iznesenih činjenica.

(6) Stranke mogu na pripremnom ročištu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti u tužbi, odgovoru na tužbu ili u podnescima iz stavaka 4. i 5. ovoga članka.

(7) Sud će po prigovoru iz stavka 1. ovoga članka odbiti tužbeni zahtjev ako tužitelj nije dokazao da njegov zahtjev nije očito neosnovan.

Članak 10.

Naknada troškova postupka

Tužitelj koji u cijelosti izgubi parnicu ili uspije u manjem dijelu dužan je fizičkoj ili pravnoj osobi protiv koje se vodio zlonamjerman sudski postupak protiv javnog djelovanja i njezinu umješaću naknaditi sve troškove postupka izazvane vođenjem postupka uključujući i nagradu odvjetniku prema propisanoj tarifi za nagrade odvjetnika, uzimajući u obzir i troškove koji nisu bili potrebni za vođenje parnice, ali ih odvjetnik ima pravo naplatiti od stranke prema propisanoj tarifi za nagrade odvjetnika, osim ako su ti troškovi prekomjerni.

Članak 11.

Novčane kazne i druge sankcije

(1) Kada se utvrdi da je tužitelj vodio zlonamjerman sudski postupak protiv javnog djelovanja, sud će izreći tužitelju pravnoj osobi novčanu kaznu u iznosu od 20 % vrijednosti predmeta spora, ali ne manje od 10.000,00 eura odnosno tužitelju fizičkoj osobi novčanu kaznu u iznosu od 10 % vrijednosti predmeta spora, ali ne manje od 3000,00 eura.

(2) Naplaćena novčana kazna uplaćuje se na račun prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske, dok će se o izvršenoj naplati obavijestiti sud.

(3) Rješenje o novčanoj kazni iz stavka 1. ovoga članka neće se provesti do pravomoćnosti odluke kojom je odlučeno u glavnom zahtjevu.

(4) Sud može novčanu kaznu iz stavka 1. ovoga članka izreći i zastupniku tužitelja ako je on odgovoran za vođenje zlonamjernog sudskog postupka protiv javnog djelovanja.

(5) Sud može na prijedlog tuženika, a na trošak tužitelja, odrediti objavu presude u medijima ako utvrdi da je tužitelj vodio zlonamjerman sudski postupak protiv javnog djelovanja.

Članak 12.

Odbijanje priznanja i ovrha stranih sudskih odluka

Odbit će se priznanje i ovrha stranih sudskih odluka protiv javnog djelovanja fizičke ili pravne osobe s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj ako je sudski postupak u toj državi bio očito neosnovan ili zlonamjerman prema pravu Republike Hrvatske.

Članak 13.

Nadležnost suda u Republici Hrvatskoj za postupke u stranoj državi

Fizička ili pravna osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj protiv koje je tužitelj s prebivalištem ili sjedištem izvan Europske unije pokrenuo postupak u državi koja nije članica Europske unije, a koji postupak je prema pravu Republike Hrvatske zlonamjerni sudski postupak protiv javnog djelovanja, može pred sudom u Republici Hrvatskoj na čijem području ima prebivalište ili sjedište pokrenuti postupak za naknadu štete i/ili troškova postupka koji su nastali u vezi s postupkom pred sudom strane države.

III. INFORMIRANJE I EVIDENCIJA PODATAKA

Članak 14.

Informiranje i transparentnost

Pravosudna akademija jedinstvena je kontaktna točka za pristup informacijama o raspoloživim postupovnim jamstvima, pravnim lijekovima i mjerama potpore.

Članak 15.

Dostava statističkih podataka

(1) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa dužno je voditi evidencije i statističke podatke o sudskim predmetima vezanim uz zaštitu fizičkih ili pravnih osoba protiv kojih se vodi zlonamjieran sudski postupak protiv javnog djelovanja sukladno ovom Zakonu.

(2) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa dostavit će jednom godišnje Europskoj komisiji dostupne statističke podatke o broju slučajeva zlonamjernih sudskih postupaka protiv osoba uključenih u javno djelovanje pokrenutih u relevantnoj godini, broju sudskih postupaka, razvrstanih prema vrsti tuženika i tužitelja te vrsti podnesene tužbe.

IV. ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-02/26-01/26

Zagreb, 19. lipnja 2026.